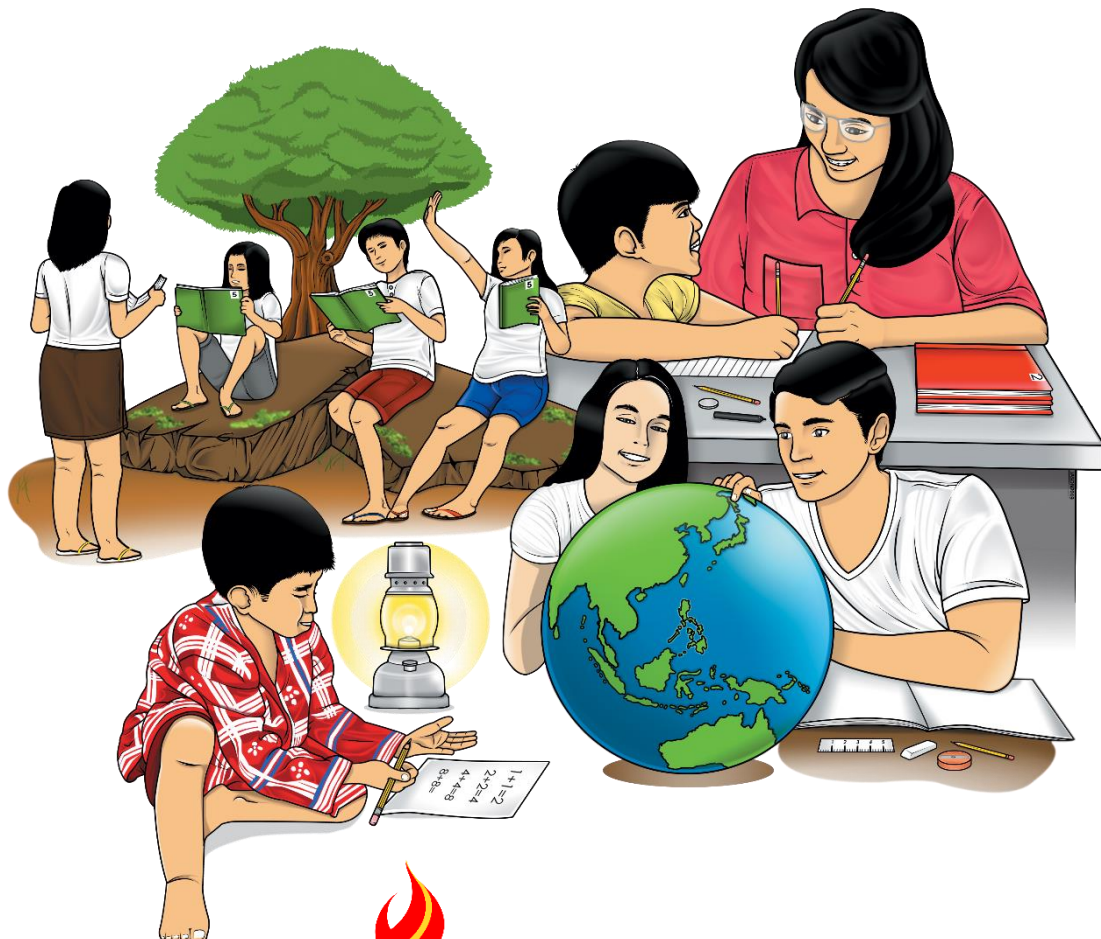

Filipino

Unang Markahan – Modyul 1: Kuwentong - Bayan: Ang Munting Ibon

Filipino – Baitang 7

Alternative Delivery Mode

Unang Markahan – Modyul 1: Kuwentong - Bayan: Ang Munting Ibon

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo Sa Pagsusulat Ng Modyul

Manunulat:	Marietta P. Delima
Editor:	Mylene S. Arzadon Alice B. Maglinte
Tagasuri:	Sally A. Palomo
Tagaguhit:	Lhryn T. Jaranilla Swelyn E. Forro
Tagalapat:	Guinevier T. Allosa
Tagapamahala:	Allan G. Farnazo Gibert G. Barrera Arturo P. Tingson, Jr. Peter Van C. Ang-Ug Juliet F. Lastimosa Sally A. Palomo Gregorio O. Ruales

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region XII

Office Address: Department of Education – Region XII

Office Address: Regional Center, Brgy. Carpenter Hill, City of Koronadal

Telefax: (083) 2288825/ (083) 2281893

Email Address: depedroxii.org Email: region12@deped.gov.ph

Filipino

Unang Markahan – Modyul 1: Kuwentong - Bayan: Ang Munting Ibon

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang **Filipino 7** ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling **Kuwentong- Bayan: Ang Munting Ibon!**

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pambuliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa **Filipino 7** ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa **Kuwentong- Bayan: Ang Munting Ibon!**

Ang kamay ay madalas gamiting simbolo ng kakayahan, aksyon at layunin. Sa pamamagitan ng ating mga kamay tayo ay maaaring matuto, lumikha, at magsakatuparan ng gawain. Ang kamay sa tulong-aral na ito ay sumisimbolo na ikaw, bilang isang mag-aaral, ay may angking kakayahang matutuhan ang mga kaugnay na kompetensi at kasanayan. Ang iyong pang-akademikong tagumpay ay nakasalalay sa iyong sarili o sa iyong mga kamay.

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.

Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.

Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Suriin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Pagyamanin

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.

**Karagdagang
Gawain**

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

**Susi sa
Pagwawasto**

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong sa iyong mga magulang, sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Alamin

Kumusta kaibigan? Binabati kita dahil nakatapos ka na sa ikalawang yugto ng iyong pag-aaral- ang antas Elementarya. Nakahanda ka na bang maglakbay sa buhay Sekundarya? Dito natin sisimulan ang ikatlong yugto ng iyong pag-aaral.

Ako si Kokoy ang iyong gabay sa paglalakbay na ito. Sigurado ako na matutuwa ka sa maraming gawain na inihanda ko para sa iyo.

Ang modyul na ito ay sadyang binuo para sa iyo upang maunawaan ang pinakamahalagang kasanayan sa pampagkatuto na:

Nahihinuha ang kaugalian at kalagayang panlipunan ng lugar na pinagmulan ng kuwentong bayan batay sa mga pangyayari at usapan ng mga tauhan. F11PD – Ib – 86

Pagkatapos ng mga gawain ay inaasahang makamit mo ang sumusunod na mga layunin:

- Nasusuri ang ugnayan ng tradisyon sa binasang akda.
- Naibibigay ang hinuha sa pahayag ng mga tauhan, kaugalian at kalagayang panlipunan sa akda.
- Naibibigay ang mga salitang may kaugnayan sa paghihinuha. \

Upang samahan tayo sa paglalakbay na ito, narito si Toto ang butihin kong kaibigan. Sabay nating lakbayin ang Mindanao. Handa ka na ba? Tara na! Maglakbay na tayo.

Salamat sa iyo, kaibigang Kokoy!

Mga kaibigan, humanda na at sabay nating lakbayin ang katimugang bahagi ng Pilipinas- ang Mindanao.

Alam mo ba na ang Mindanao ay pumapangalawa sa pinakamalaking pulo sa Pilipinas. Ito ay matatagpuan sa katimugang bahagi ng kapuluan. Ang naninirahan sa Mindanao ay binubuo ng labintatlong (13) pangkat ng Moro, dalawampu't isang (21) pangkat ng Lumad at ang ikatlo at ikaapat na pangkat ay binubuo ng mga mandarayuhan mula sa Luzon at Visayas.

Para mas kapana-panabik ang ating paglalakbay babasahin natin ang ilang akdang pampanitikan ng Mindanao tulad ng kuwentong-bayan, pabula, epiko, maikling kwento at dula. Ang ating bibigyan ng tuon ay ang akdang pampanitikan na kuwentong - bayan.

Maraming salamat sa iyo kaibigang Toto. Marami kaming natutuhan sa ating paglalakabay. Ngayon ay ipagpatuloy pa natin ang ating nasimulan. Sa araw na ito ay tatalakayin natin ang paghihinuha ng kaugalian at kalagayang panlipunan ng lugar na pinagmulan ng kuwentong-bayan batay sa mga pangyayari at usapan ng mga tauhan.

Halina't tuklasin natin ang dapat nating matutuhan sa modyul na ito.

Mëranao- ang salitang ito ay nangangahulugang “tao sa tabi ng lawa” sapagkat karaniwan silang nakatira sa lawa ng Lanao.

Kuwentong-Bayan- ang mga salaysay hinggil sa mga likhang isip lamang. Lumaganap at nagpasalin-salin ang mga ito sa iba't ibang henerasyon sa pamamagitan ng pasalingdila (paraan ng pagkukuwentong pasalingdila).

Paghihinuha- ito ay pagbibigay ng inyong sariling haka-haka o opinyon tungkol sa isang bagay o sitwasyong naganap.

Subukin

Magandang araw muli sa iyo kaibigan! Paalala na ang bawat bahagi ng modyul na ito ay nagtataglay ng mga gawain at pagsubok sa iyong kakayahan. Huwag kang mag-alala dahil naririto naman ako na nakahandang gumabay sa iyo. Sundin mo lang ang aking mga panuto at gawaing ipagagawa.

Ang Pilipinas ay isang multilinggwal at multikultural na bansa. Binubuo ng mahigit 180 na mga wika na may kani-kaniyang kultura, tradisyon at relihiyon. Mga katangian na natatangi sa iba. Dulot ng pananakop ng mga Kastila naging sentro ng Kristiyanismo ang Pilipinas ng Asya ngunit nanatili ang malaking bahagi ng Mindanao sa relihiyong Islam. Isa sa mga ipinagmamalaki ng mga lahing Pilipino na mayroon sa pinakamayamang kultura at makulay ay ang mamamayang Mëranao.

Tinatawag na Mëranao ang mga taong nakatira sa Marawi. Tinatawag siyang “*Summer capital of the South*” dahil ang kinalalagyan nito ay nasa taas ng kalamigan ng kaniyang klima. Ang Maranao ay mga taong nakatira sa tabi ng dagat kay tinatawag silang “*People of the Lake*” o “Tao sa Ragat”. Ang kanilang ikinabubuhay ay pangngisda at pagsasaka. Ang lahat na sinusunod nilang kaugalian ay batay sa kanilang turo sa relihiyong Islam.

Ang mga Mëranao ay unang naninirahan sa kabundukan pero ang impluwensiya nito ngayon ay kumalat na hanggang sa mga tao sa baybaying lugar.

Sa mga malalaking pangkat ng mga Muslim sa Mindanao, ang mga ito ang pinakahuling naging Islam. Magkaiba man ang paniniwala ngunit pinagbubuklod sa pagiging Pilipino na may iisang lahi.

A. Basahin ang mga sumusunod na mga sitwasyon. Piliin at isulat ang letra ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Magkaiba man ng katawagan, ngunit nagmula naman sa iisang Maylikha
  - A. Tama, dahil tayo ay mga Pilipino na iisang lahi.
  - B. Tama, dahil iisa ang maylikha ng lahat.
  - C. Tama, dahil sa bayaning nagbuwis ng kanilang buhay.
  - D. Tama, dahil tayo ay nasa iisang bansa.
2. Walang maidudulot na tama ang kadamutan.
  - A. Tama, dahil ito ay maling gawi.
  - B. Tama, dahil pwedeng patawarin ang madamot.
  - C. Mali, dahil hindi pwedeng magbago ang madamot.
  - D. Mali, dahil kapag madamot hindi nakapag-iisip ng tama.
3. Bago pa man dumating ang mga Kastila may sarili ng sibilisasyon ang Pilipinas.
  - A. Tama, dahil pinatutunayan ito ng mga sinaunang paraan ng pagsulat at pamahalaan.
  - B. Tama, dahil may panitikan na nakasulat sa mga aklat.
  - C. Mali, umasa lang tayo sa tradisyong bitbit ng mga kastila.
  - D. Mali, dahil sila mismo ang bumuo ng sibilisadong mga Pilipino.
4. “Hindi ko na matiis ang pakikitungo mo sa akin. Alam ko na ang ginagawa mong panloloko sa akin. Payag na ako sa dati mo pang sinasabing pakikipaghiwalay sa akin,” pahayag ni Lokes a Babay. Ano ang mahihinuhang kalagayan ng mga kababaihan sa kanilang lipunan?
  - A. Makapangyarihan ang mga lalaki sa tahanan.
  - B. Makapangyarihan ang mga babae sa lipunan.
  - C. May kapangyarihan ang mga lalaking makipaghiwalay.
  - D. May kakayahan ang mga babaeng ipagtanggol ang sarili.
5. “Alam kong niloloko mo lang ako, pero hindi kita papatulan,” naibulong ni Lokes a Babay sa sarili nang matuklasang niloko siya ng asawa nang pagpalitin ni Lokes a Mama ang hayop na nahuli ng kanilang bitag. Anong pag-uugali ni Lokes a Babay ang mahihinuha rito?
  - A. Siya ay mapagbigay.
  - B. Mapagmahal na asawa.
  - C. Mahaba ang kaniyang pasensya.
  - D. Mapagpatawad sa kaniyang asawa.

B. Maghinuha sa kaugalian at kalagayang panlipunan ng lugar na pinagmulan ng kuwentong- bayan batay sa mga pangyayari o usapan ng mga tauhan. Piliin at isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

6. Ang mag-asawa sa binasa ay kapwa nabubuhay sa pangangaso. Mahihinuha na ang kanilang lugar ay...
  - A. magubat at mapuno
  - B. nasa tabing-dagat
  - C. nasa lungsod
  - D. nasa kapatagang taniman ng palay
7. “Gusto ko makatikim ulit ng matabang usa. Halika, maglagay tayong muli ng bitag sa gubat,” sabi ni Lokes a Mama. Ano ang ipinapahiwatig ng pahayag na ito?
  - A. Madaling makahuli ng usa sa gubat.
  - B. Sagana ang gubat ng mga hayop na maaaring mahuli.
  - C. Hindi nauubos ang mga hayop sa kanilang mga kagubatan.
  - D. Hindi ipinagbabawal ang ang panghuhuli ng mga hayop sa gubat.
8. Si Lokes a Babay ay bumili ng malawak na lupain at nagpatayo ng isang torogan o malapalasyong tirahan. Ano ang mahihinuhang kalagayan ni Lokes a Babay?
  - A. Umunlad ang kaniyang pamumuhay.
  - B. Naghirap siya nang umalis siya sa kaniyang asawa.
  - C. Hindi na siya nanghuhuli ng hayop sa gubat.
  - D. Swerte ang munting ibon na kaniyang nahuli sa gubat.
9. Sa paanong paraan niloko ni Lokes a Mama ang kanyang asawa?
  - A. Pinagpalit niya ang kanyang huling ibon sa huli ni Lokes a Babay na isang matabang usa.
  - B. Sa pagtaksil kay Lokes a Babay.
  - C. Sa pag-iwan kay Lokes a Babay.
  - D. Sa pakikipag-apid sa ibang babae.
10. Pinagbilinan ni Lokes a Babay ang kaniyang mga guwardiya na huwag na huwag palalapitin ang kaniyang asawa sa kaniyang magarang tahanan. Mahihinuhang si Lokes a Babay ay...
  - A. mapaghiganti
  - B. mapagkumbaba
  - C. masungit
  - D. mabait

Aralin

1

Kuwentong-Bayan ng Mèranao: Ang Munting Ibon

A. PANITIKAN:

Ang Munting Ibon
Isang Kuwentong Bayan ng mga Mèranao

B. WIKA AT GRAMATIKA:

Paghihinuha

Pinakamahalagang Kasanayan sa Pampagkatuto: F7PN-Ia-b-1

Nahihinuha ang kaugalian at kalagayang panlipunan ng lugar na pinagmulan ng kuwentong bayan batay sa mga pangyayari at usapan ng mga tauhan.

Balikan

Sandali muna! Balikan natin ang mga nakaraan mong aralin sa Filipino. Naalala mo ba ang iba pang uri ng akdang pampanitikan?

Tumpak! tama ang iyong sagot. Sa bahaging ito ng ating paglalakbay pag-uusapan natin ang Kuwentong-Bayan ng Mèranao. Tara kaibigan!

Alam mo ba na ang kuwentong-bayan ay bahagi ng ating katutubong panitikang nagsimula bago pa man dumating ang mga Kastila. Ito'y lumaganap at nagpasalin-salin sa iba't ibang henerasyon sa paraang pasalindila o pasalita. Karaniwang maglalahad ng kaugalian at tradisyon ng lugar kung saan ito nagsimula at lumaganap.

Mga Tala para sa Guro

1. Una sa lahat, ingatan mo ang modyul na ito. Iwasang madumihan at mapunit. Gumamit ng sagutang papel. (*Intermediate paper/ yellow paper*)
2. Sagutan mo ang bahaging SUBUKIN. Ito ang unang hakbang upang masukat at matiyak ang dati mo nang kaalaman sa paksang natalakay na sa ibang baitang. Iwawasto ito ng guro. **Huwag mag-alala kung mababa ang iyong makuha.**
3. Basahin at unawaing mabuti ang mga teksto sa TUKLASIN at sagutan ang mga gawain sa SURIIN at PAGYAMANIN. Buuin ang natutuhan sa ISAISIP at bumuo ng sariling kaalaman sa ISAGAWA.
4. Sagutin muli ang TAYAHIN at isagawa ang KARAGDAGANG

Tuklasin

Pag-uusapan natin sa bahaging ito ng ating paglalakabay ang tungkol sa mga kapatid nating Mëranao. Ang Mëranao ay mga Muslim na naninirahan sa Lanao na nasa kapaligiran ng lawa ng Lanao. Sila ang mga taong naninirahan sa tabi ng lawa. Sila ang pinakapopular at pinakamalaking tribo ng mga Muslim. Tinatayang aabot sa 90% ang bilang ng mga ito na naninirahan sa Lanao Del Sur. Ang ibang natira ay matatagpuan sa Lanao Del Sur sa bahagi ng Lanao Del Norte, Cotabato at Bukidnon. Ang sentro ng pangangalakal, pangkultura at iba pang edukasyon ng mga Mëranao ay sa Lungsod ng Marawi o dating tinatawag na Dansalan. Ito ay kabisera ng Lanao Del Sur.

Ang mga Mëranao ang pinakahuling naging Islam. May iilang pamilya ay naninirahan sa iisang bubong. Isang tipikal na tirahan ng mga Mëranao ang bahay na walang dibisyon sa gitna. Sa bawat higaan ng bahay ay may isang pamilyang sumasakop sa likuran ng tirahan ay isang kusinang para sa lahat ng pamilyang nasasakop ng bahay.

Ang kanilang ikinabubuhay ay pangingisda at pagsasaka. Lahat ng sinusunod nilang kaugalian ay batay sa kanilang turo sa relihiyong Islam.

Sitwasyon 1

Maraming pangyayari sa ating kasaysayan na nakakaapekto sa pag-iisip, gawi at pamumuhay ng mga Pilipino. Halimbawa ang mga kapatid nating Meranao. Sa iyong palagay ano kaya ang nakaapekto sa kanila kung bakit ganito ang kanilang kultura at paniniwala sa kasalukuyan. Isulat ang iyong sagot sa puwang.

Sagot:

Sitwasyon 2

Kaibigan, minsan nga naisip ko rin ano kaya ang itsura ng Pilipinas kung hindi tayo nasakop ng mga Kastila, Amerikano at Hapon. Kung nalinang sana ang sibilisasyong itinayo ng ating mga ninuno. Sa palagay mo, ano kaya ang kalagayan ng ating bansa sa kasalukuyan?

Sagot:

Wow! Ang husay mo. Alam mo ba na ang ginawa mo ay isang paghihinuha. Ito ay ang pagbibigay ng inyong sariling haka-haka o opinyon tungkol sa isang bagay o sitwasyong naganap.

Nagbigay ka ng paghihinuha sa dalawang magkaibang sitwasyon. Napakahusay mo!

Tara! Ipagpatuloy na natin ang ating paglalakbay. Sa puntong ito, susubukin ko naman ang yaman ng iyong talasalitaan.

Handa ka na ba sa susunod na gawain? Magaling! Bago natin basahin ang nakasasabik na kwentong-bayan ay lalinangin muna natin ang iyong kaalaman sa talasalitaan. Galingan mo!

A. Pagpapalawak ng Talasalitaan

Panuto: Ibigay ang kasingkahulugan ng mga salitang nakadiin ayon sa pagkakagamit nito sa pangungusap. Piliin at isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

- Lumalabas ang mag-asawa tuwing **takipsilim** upang mangaso.
A. hatinggabi
B. katanghaliang tapat
C. madaling araw
D. papalubog na ang araw
- Gumagamit sila ng **bitag** upang makaakit ng mga hayop.
A. kampihan
B. pagkain
C. pana
D. patibong
- Gayon na lang ang kaniyang **panggigilalas** sa nakitang kakaiba.
A. pagkaasiwa
B. pagkagulat
C. pagkalungkot
D. pananabik
- Sinolo** ng lalaki ang biyayang natanggap
A. ibinahagi
B. sinarili
C. tinago
D. ipinamigay
- Kitang-kita sa taong iyon ang pagiging **tuso**.
A. mapagpanggap
B. mabuti
C. mapanlinlang
D. tapat

Handa ka na ba sa susunod na gawain? Halika na!

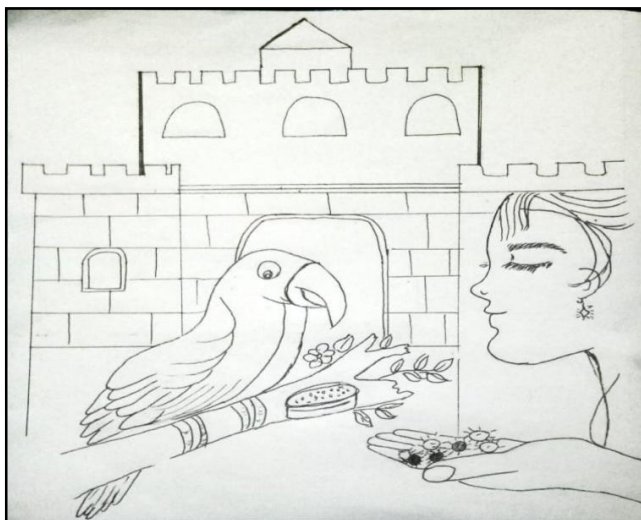
Basahin na natin ang Kuwentong-Bayan ng mga Mëranao. Para maging gabay sa ating pagbabasa. Basahin mo ang sumusunod na mga tanong:

- Ano-anong katangian ng mag-asawa ang ipinakita ng magasawa sa kuwento?
- Banggitin ang mga pangyayari sa kuwento para mapatunayan ang mga ugaling kanilang ipinakita sa isa't-isa

Ang Munting Ibon

Kuwentong-Bayan ng mga Mëranao

Noong unang panahon, may mag-asawang nanininrahan sa malayong bayan ng Agamanyog. Sila sina Lokes a Babay at Lokes a Mama. Pangangaso ang ikinabubuhay ng mag-asawa subalit hindi lang ang lalaking si Lokes a Mama ang nangangaso kundi maging ang kanyang maybahay na si Lokes a Babay. Bago sumapit ang takipsilim ay inilalagay na ng mag-asawa ang kani-kanilang bitag sa gubat at ang mga ito'y kanilang binabalikan sa madaling araw.

Isang gabi, habang nahihimbing si Lokes a Babay ay dahan-dahang lumabas ng bahay si Lokes a Mama upang tingnan ang kanilang mga bitag. Anong laking gulat niya nang makitang ang kanyang bitag na nakasabit sa puno ay nakahuli ng isang munting ibon samantalang ang bitag ng kanyang asawang nasa lupa sa tabi ng ugat ng isang malaking puno ay nakahuli ng isang malusog na usa. “Hmmm, hindi maaari ito,” ang sabi ni Lokes a Mama sa sarili. “Matabang usa ang nahuli ng bitag niya samantalang ang sa aki’y isang munting ibon lang ang nadale. Alam ko na. Pagpapalitin ko ang mga hayop na nahuli ng aming mga bitag,” ang nakangising wika ni Lokes a Mama habang inililipat ang usa sa kanyang bitag at saka itinali ang ibon sa bitag ng asawa. Umuwi si Lokes a Mama nang nasisiyahan sa kanyang ginawa kahit alam niyang isang panloloko ito sa kanyang asawa.

Kinabukasan, maagang ginising ni Lokes a Mama ang asawa. Gusto niya kasing sabay silang magtungo sa kagubatan upang sabay ring Makita ang mga huli ng kani-kanilang mga bitag. Gulat na gulat si Lokes a Babay nang makita ang matabang using nakasabit sa bitag ng asawang nasa itaas ng puno samantalang ang kanyang bitag na nasa tabi ng puno ay nakahuli lang ng isang maliit na ibon.

Ipinagtataka niya kung paanong ang bitag na nasa itaas ng puno ang nakahuli ng isang usa subalit hindi na lang siya kumibo. Sa halip, iniuwi niya ang munting ibon at inilagay ito sa isang hawla.

Samantalang, iniuwi naman ni Lokes a Mama ang kanyang huli at saka iniluto. Umaamoy sa kapaligiran ang nakakagutom na amoy ng nilulutong usa subalit nang handa na’y agad itong nilantakan ng lalaki nang hindi man lang nag-alok sa kanyang

asawa. Sinolo niyang kainin ang buong usa sa loob ng tatlong araw kahit alam niyang gusto rin ito ng kanyang asawa. Isa pa'y ang bitag naman talaga ni Lokes a Babay ang totooong nakahuli sa usa. Likas siyang maramot at walang pagpapahalaga sa asawa kaya hanggang sa maubos ang usa ay hindi niya binigyan si Lokes a Babay na nanatiling walang kibo sa kabila ng ginagawa ng asawa.

Nang maubos niya ang nilutong usa ay muling niyaya ni Lokes a Mama ang asawa. "Gusto ko uling makatikim ng matabang usa. Halika, maglagay tayong muli ng bitag sa gubat," ang kanyang paanyaya sa asawa. Mulí, naglagay ang dalawa ng kani-kanilang mga bitag. Subalit hindi marunong umakyat ng puno si Lokes a Babay at dahil hindi man lang siya tinulungan ni Lokes a Mama ay inilagay na lang niya uli ang kanyang bitag sa tabi ng puno kung saan siya dating naglalagay.

Hatinggabi nang mamalayan ni Lokes a Babay ang kanyang asawang bumangon at dahan-dahang lumabas ng pinto. Nagkunwari siyang tulog. Matalinong babae si Lokes a Babay at nahulaan niya ang ginagawa ng asawa. Subalit wala siyang intensyong sundan ito. "Alam kong niloloko mo lang ako, pero hindi kita papatulan", ang tahimik niyang naibulong sa sarili at saka niya pinilit makatulog kahit pa siya'y nagdaramdam sa ginagawang pagtrato sa kanya ng asawa.

Nang siya'y makatulog ay nanaginip siya. Napanaginipan niyang pinakakain daw niya ng palay ang kanyang alaga at anong laking gulat niya nang mangitlog ito ng isang montias o isang mamahaling hiyas.

Nagising na lang siya dahil tinatawag na pala siya ni Lokes a Mama para tingnan ang kanilang mga bitag. Subalit wala na siyang interes sa bitag. "Ikaw na lang ang pumunta," ang sabi niya sa asawa. "Masakit ang ulo ko at mas gusto ko pang magpahinga na lang," ang dugtong pa niya.

"Bahala ka. Basta't pag may nahuli ako ay hindi uli kita bibigyan. Kanya-kanya tayo," ang sabi ni Lokes a Mama habang pababa ng hagdan. Hindi sumagot si Lokes a Babay. Sanay na siya sa pagiging tuso at madamot ng kanyang asawa. Wala rin itong pagpapahalaga sa kanya at hindi niya naramdamang mahal siya nito.

Pagkaalis ng kanyang asawa ay agad niyang pinuntahan ang kanyang munting ibon. Kumuha siya ng palay at ipinatuka sa ibon. Gayon na lang ang kanyang panggigilalas nang makitang pagkalunok nito sa palay ay biglang nangitlog ng isang maningning na diyamante ang ibon. Dinampot niya ang diyamante. "Mayaman na ako! Mayaman na ako!" ang paulit-ilit niyang sabi sa sarili habang itinatago ang mamahaling bato.

Tulad ng dati, pag-uwi ng kanyang asawa ay iniluluto nito ang kanyang huli at mag-isang kumakain nang hindi man lang nag-aalok. Subalit hindi na itopansin ni Lokes a Babay ngayon. Sa halip ay masaya siyang humuhuni ng paborito niyang himig habang gumagawa sa bahay na labis namang ipinagtataka ng kanyang asawa.

Araw-araw nga, pagkaalis ng kanyang asawa upang kunin ang anumang nahuli ng kanilang bitag ay pinakakain naman niya ng palay ang ibon at saka mag-aabang sa ilalabas nitong diyamante. Walang kamalay-malay si Lokes a Mama na marami na palang naiipong diyamante si Lokes a Babay.

Isang araw, habang mag-isa na namang kinakain ni Lokes a Mama ang kanyang inilutong huli ay nagsalita si Lokes a Babay. "Hindi ko na matiis ang pakikitungo mo sa akin. Alam ko na ang ginagawa mong panloloko sa akin. Bukod pa ryan hindi ko na

rin kayang tiisin ang pagiging maramot mo at kawalan mo ng pagpapahalaga sa akin,” ang buong kapaitan niyang sabi sa asawa na hindi man lang tumingala mula sa pagngasab sa niluto niyang ligaw na pato. “Payag na ako sa dati mo pang sinasabing pakikipaghiwalay sa akin. Magmula ngayon, lilipat na ako ng tirahan at hindi na kita aabalahin subalit huwag na huwag mo na rin akong aabalahin.” ang pangwakas na sabi ni Lokes a Babay.

Medyo nakonsensya naman ang lalaki dahil totoong lahat ang sinabi sa kanya ng asawa. Pero ito na ang pinakahihintay niyang pagkakataon. Ngayon ay Malaya na siya. Matagal na niyang sinasabi kay Lokes a Babay na gusto niyang makipaghiwalay subalit hindi ito pumapayag. Ngayon ay heto at pumapayag na siya sa kanyang kagustuhan.

Nag-impake si Lokes a Babay ng kanyang mga gamit at dala ang pinakamamahal niyang ibon at umalis siya ng bahay. Naiwan naman si Lokes a Mama at ipinagpatuloy lang ang kanyang pangangaso.

Samantala si Lokes a Babay ay bumili ng isang malawak na lupain at nagpatayo ng isang torogan o malapalasyong tahanan. Kumuha siya ng mga guwardiya at mga katulong na magsisilbi sa kanya. Naging maayos at masagana ang kanyang pamumuhay. Nabalitaan ni Lokes a Mama ang napakagandang kalagayan sa buhay ng kanyang dating asawa kaya’t muli siyang nagplano.

“Babalikan ko si Lokes a Babay para makasalo rin ako sa kanyang kayamanan. Hindi ko alam kung saan niya kinuha ang kanyang kayamanan subalit dapat lang na makinabang din ako,” ang sabi sa sarili ng tusong lalaki.

Subalit napaghandaan na pala ito ni Lokes a Babay. Kilala niya kasi ang pagiging tuso at manloloko ng asawa kaya’t pinabilinan niya ang kanyang mga guwardiya na huwag na huwag itong palalapitin man lang sa kanyang magarang tahanan. Kahit anong gawin ni Lokes a Mama ay hindi na nagpaloko sa kanya ang asawa. At magmula noon, namuhay.

Suriin

Handa ka na bang sagutin ang mga tanong matapos basahin ang kuwento? Tara na, sagutin mo na!

Tanong sa Pagpapahalagang Pampanitikan

1. Ano ang hanap-buhay ng mag-asawa sa binasang kuwentong-bayan?
2. Isa-isahin ang mga panlolokong ginawa ni Lokes a Mama.
3. Kung ikaw si Lokes a Babay, ano ang gagawin mo kapag ito ang pagtrato ng asawa mo sa iyo?
4. Ano ang magandang kapalaran ang nangyari kay Lokes a Babay? Bakit kaya niya naisip ilihim ang bagay na ito sa kaniyang asawa?

Tanong para sa mataas na antas ng pag-iisip:

Paano makatutulong sa pagkakaroon ng maayos na relasyon sa kapwa ang paggalang o pagrespeto at pagiging tapat? Ilahad ang iyong sagot.

Balikan ang Pagnilayan:

Sa paanong paraan niloko ni Lokes a Mama ang asawa niyang si Lokes a Babay? Ano-ano ang mga hindi makatarungang bagay ang ginagawa niya sa asawa?

Ang galing! Nasagot mo ang ilang katanungan mula sa akdang iyong nabasa. Tunay na naunawaan mo nga ang iyong binasa.

Ating Alamin:

Sa iyong pagbasa ng kuwentong-bayan ng mga Mèranao, sa mga pangyayari, sitwasyong binaggit, ikaw ay nakapaghihinuha kung ano ang maaring resulta at kaalaman ng pangyayari. Gusto mong malaman kung ano ang ibig sabihin ng paghihinuha at kuwentong-bayan? Tara!

Ang kuwentong - bayan ay bahagi ng ating katutubong panitikang nagsimula bago pa man dumating ang mga Espanyol. Ito'y lumaganap at nagpasalin-salin sa iba't ibang henerasyon sa paraang pasalindila o pasalita. Karaniwang maglalahad ng kaugalian at tradisyon ng lugar kung saan ito nagsimula at lumaganap.

Paghihinuha ito ang pagbibigay ng iyong sariling haka-haka at opinyon tungkol sa isang bagay o sitwasyong naganap. Ito'y maaring nagsisimula sa iyong sariling paniniwala at pagkakaunawa sa isang konteksto ng pangyayari.

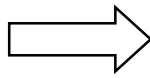

Pagyamanin

Pagsasanay A

Matapos mong basahin ang kuwentong-bayan na sumasalamín sa tradisyon ng isang lahi. Suriin ang ugnayan ng tradisyon sa binasang akda gamit ang **Graphic Organizer**.

Sa tradisyong Muslim, dapat tratuhin ng lalaki nang maayos at may paggalang ang kaniyang asawa.

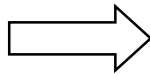

Ano-anong ginawa ni Lokes a Mama sa kaniyang asawa na nagpapakita na hindi siya sumusunod sa tradisyong ito?

Sa tradisyong Muslim, ang lalaki ang itinuturing na pinuno ng tahanan.

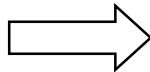

Paano ipinakita ni Lokes a Babay ang pagsunod sa tradisyong ito noong una?

Ayon sa batas Shariah, kinikilala ang diborsiyo sa mga mag-asawang Muslim subalit sa batas na ito, ang lalaki ang magdidiborsiyo sa asawang babae.

Paano maiuugnay ang pagkakaroon ng batas na ito sa naging takbo ng pagsasama ng mag-asawa?

Magaling! Ipinakita mo ang iyong buong kahusayan sa pagsagot ng mga tanong. Ito'y nagpapakita na naunawaan mo ang aralin.

Halika't sagutan mo pa ang ikalawang pagsasanay.

Pagsasanay B

Panuto: Ibigay ang iyong paghihinuha sa pahayag ng mga tauhan. Isulat ang iyong sagot sa nakalaang patlang.

Hindi ko na matiis ang pakikitungo mo sa akin. Alam ko na ang ginagawa mong panloloko sa akin. Payag *na* ako sa dati mong sinasabing pakikipaghiwalay sa akin.

Matabang usa ang nahuli ng bitag niya samantalang ang sa aki'y isang munting ibon lang ang nadale.

Batay sa mga pahayag ni Lokes a Babay ang mahihinuhang kalagayan ng mga kababaihan sa lipunan ng Meranao ay

---

Sa pahayag na ito ni Lokes a Mama, mahihinuhang ang hanapbuhay nilang mag-asawa ay

---

Naibigay mo ba ang tamang hinuha mula sa pahayag ng mga tauhan? Wala kang kupas, ang galing mo talaga.

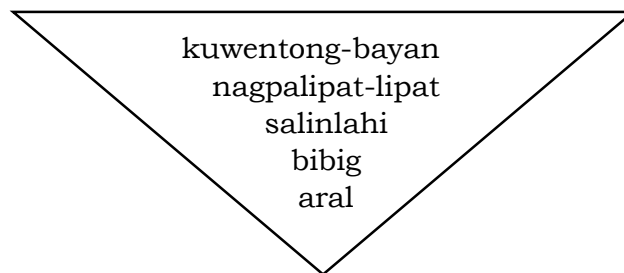
Isaisip

Binabati kita dahil matagumpay mong naisagawa ang mga naunang gawain sa modyul na ito. Sa bahaging ito, sasagutin mo ang mga sumusunod upang mailahad ang iyong natutuhan sa modyul.

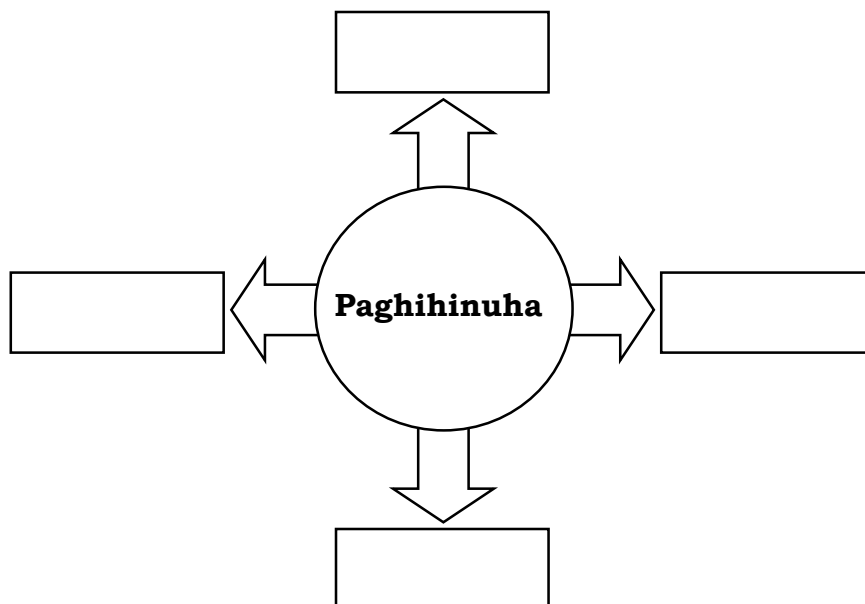

- A. Panuto: Punan ng tamang sagot/salita ang bawat patlang para mabuo ang talata. Piliin sa loob ng tatsulok ang tamang sagot.

Ang 1. _____ ay isang maikling salaysay na 2. _____ sa 3. _____ sa pamamagitan ng mga 4. _____ at ito'y kapupulutan ng 5. _____.

- B. Panuto: Isulat sa loob ng kahon ang mga salitang may kaugnayan sa paghihinuha.

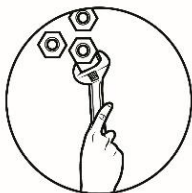
C. Panuto: Bigyang paghihinuha ang nakapaloob na kaugalian at kalagayang panlipunan sa akda na masasalamín pa rin hanggang ngayon.

Bahagi ng Akda

Babalikan ko si Lokes a Babay para makasalo rin ako sa kaniyang kayamanan.

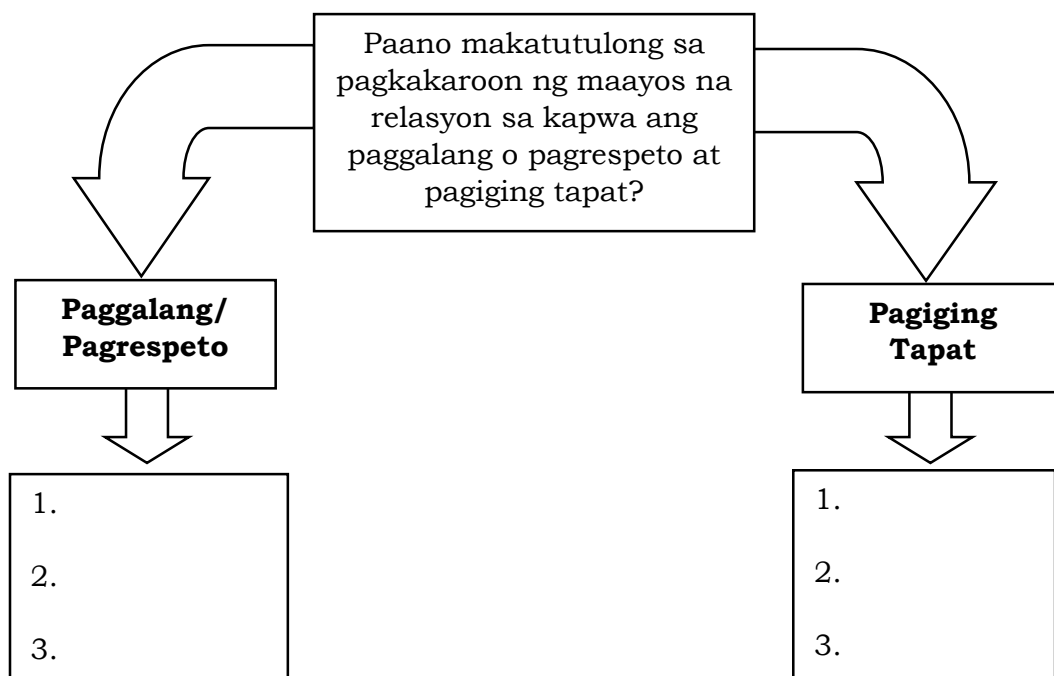
Alam kong niloloko mo lang ako, pero hindi kita papatulan.

Paghihinuha

Isagawa

Panuto: Sagutin ang tanong gamit ang **Graphic Organizer**.

Tayahin

Hayan at natapos mo na ang mga gawain upang mahasa ang iyong kakayahan sa paghihinuha.

Sige, hinga muna nang malalim. Tiyak na handa ka na para sa isang pagtataya.

Panuto: Basahin ang mga sumusunod na sitwasyon. Piliin at isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

1. “Alam kong niloloko mo lang ako, pero hindi kita papatulan,” naibulong ni Lokes a Babay sa sarili nang matuklasang niloko siya ng asawa nang pagpalitin ni Lokes a Mama ang hayop na nahuli ng kanilang bitag. Anong pag-uugali ni Lokes a Babay ang mahihinuha rito?
  - A. Siya ay mapagbigay.
  - B. Mapagmahal na asawa.
  - C. Mahaba ang kaniyang pasensya.
  - D. Mapagpatawad sa kaniyang asawa
2. Walang maidudulot na tama ang kadamutan.
  - A. Tama, dahil ito ay maling gawi.
  - B. Tama, dahil puedeng patawarin ang madamot.
  - C. Mali, dahil hindi puwedeng magbago ang madamot.
  - D. Mali, dahil kapag madamot hindi nakapag-iisip ng tama.
3. Magkaiba man ng katawagan, ngunit nagmula naman sa iisang Maylikha.
  - A. Tama, dahil tayo ay mga Pilipino na iisang lahi.
  - B. Tama, dahil iisa ang maylikha ng lahat.
  - C. Tama, dahil sa bayaning nagbuwis ng kanilang buhay.
  - D. Tama, dahil tayo ay nasa iisang bansa.
4. Bago pa man dumating ang mga Kastila may sarili ng sibilisasyon ang Pilipinas.
  - A. Tama, dahil pinatutunayan ito ng mga sinaunang paraan ng pagsulat at pamahalaan.
  - B. Tama, dahil may panitikan na nakasulat sa mga aklat.
  - C. Mali, umasa lang tayo sa tradisyong bitbit ng mga kastila.
  - D. Mali, dahil sila mismo ang bumuo ng sibilisadong mga Pilipino.

5. “Hindi ko na matiis ang pakikitungo mo sa akin. Alam ko na ang ginagawa mong panloloko sa akin. Payag na ako sa dati mo pang sinasabing pakikipaghiwalay sa akin,” pahayag ni Lokes a Babay. Ano ang mahihinuhang kalagayan ng mga kababaihan sa kanilang lipunan?
- A. Makapangyarihan ang mga lalaki sa tahanan.
  - B. Makapangyarihan ang mga babae sa lipunan.
  - C. May kapangyarihan ang mga lalaking makipaghiwalay.
  - D. May kakayahan ang mga babaeng ipagtanggol ang sarili.

Panuto: Maghinuha sa kaugalian at kalagayang panlipunan ng lugar na pinagmulan ng kuwentong bayan batay sa mga pangyayari o usapan ng mga tauhan. Piliin at isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong sagutang papel.

6. “Gusto ko makatikim ulit ng matabang usa. Halika, maglagay tayong muli ng bitag sa gubat,” sabi ni Lokes a Mama. Ano ang ipinapahiwatig ng pahayag na ito?
- A. Madaling makahuli ng usa sa gubat.
  - B. Sagana ang gubat ng mga hayop na maaaring mahuli.
  - C. Hindi nauubos ang mga hayop sa kanilang mga kagubatan.
  - D. Hindi ipinagbabawal ang ang panghuhuli ng mga hayop sa gubat.
7. Ang mag-asawa sa binasa ay kapwa nabubuhay sa pangangaso. Mahihinuha na ang kanilang lugar ay...
- A. magubat at mapuno
  - B. nasa tabing-dagat
  - C. nasa lungsod
  - D. nasa kapatagang taniman ng palay
8. Pinagbilinan ni Lokes a Babay ang kaniyang mga guwardiya na huwag na huwag palalapitin ang kaniyang asawa sa kaniyang magarang tahanan. Mahihinuhang si Lokes a Babay ay...
- A. mapaghiganti
  - B. mapagkumbaba
  - C. masungit
  - D. mabait
9. Sa paanong paraan niloko ni Lokes a Mama ang kanyang asawa?
- A. Pinagpalit nya ang kanyang huling ibon sa huli ni Lokes Babay na isang matabang usa.
  - B. Sa pagtaksil kay Lokes a Babay.
  - C. Sa pag-iwan kay Lokes a Babay.
  - D. Sa pakikipag-apid sa ibang babae.

10. Si Lokes a Babay ay bumili ng malawak na lupain at nagpatayo ng isang torogan o malapalasyong tirahan. Ano ang mahihinuhang kalagayan ni Lokes a Babay?
- A. Umunlad ang kaniyang pamumuhay.
  - B. Naghirap siya nang umalis siya sa kaniyang asawa.
  - C. Hindi na siya nanghuhuli ng hayop sa gubat.
  - D. Swerte ang munting ibon na kaniyang nahuli sa gubat.

Kumusta kaibigan? Natutuwa naman ako dahil nasagutan mo nang maayos ang tayahin. Kaya mo pa ba? Magaling! Para sa panghuling gawain, sagutin mo ang karagdagang gawain.

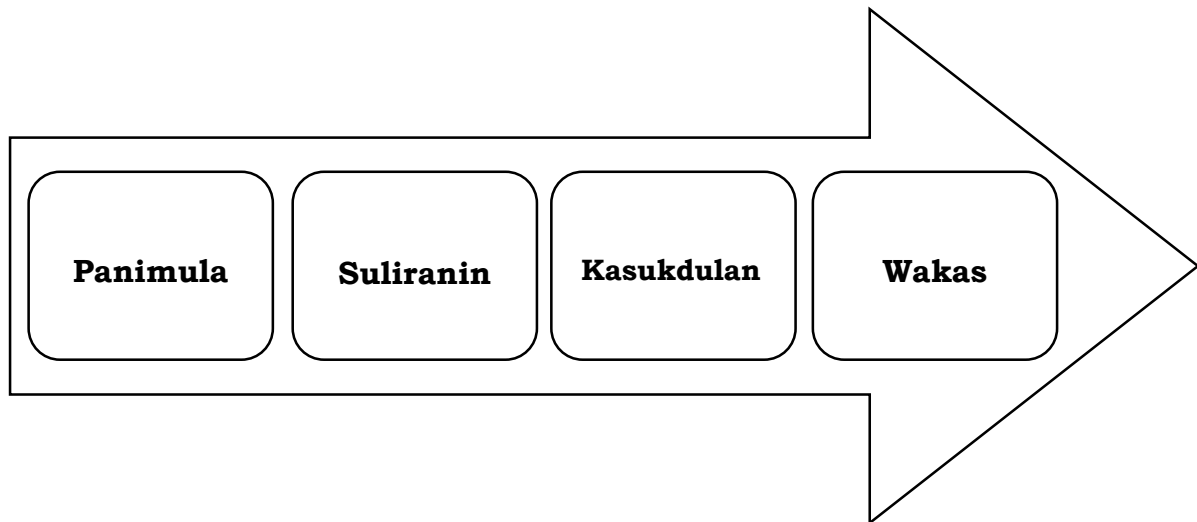
Humanda ka na!

Karagdagang Gawain

Bilang panapos na gawain, magsaliksik ng iba pang kuwentong-bayan ng mga Mëranao. Ibigay ang buod nito gamit ang *flowchart*.

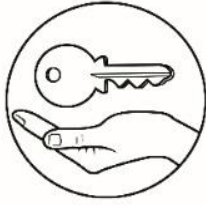
Pamantayan:

Nilalaman	10
Kaayusan ng ideya	10
<u>Wastong gamit ng salita</u>	<u>5</u>
Kabuuan	25

Binabati kita kaibigan! Napakagaling mo! Natapos at napagtagumpayan mo ang aralin. Sana'y naiwan sa iyong isipan ang lahat ng mga napag-aralan natin sa araw na ito.

Bagaman tapos na tayo sa araling ito, ihandang muli ang iyong sarili sa panibago na namang aralin, ang **Modyul 2: Kuwentong Bayan: Mga Pahayag sa Pagbibigay ng mga Patunay**

Susi sa Pagwawasto

Subukin 1. B 2. A 3. A 4. C 5. B 6. A 7. B 8. A 9. A 10. A	Tayahin 6. B 7. A 8. B 9. A 10. C 11. B 12. A 13. A 14. A 15. A	Pagpapalawak ng Talasalitaan 1. D 2. D 3. B 4. B 5. C

Pagpamamagitan Pagsasanay A 1. Ang ginawa ni Lokes a Mama sa kaninyang asawa ay hindi niya pinakain ng kaninyang bihag at niloko niya si Lokes a Babay. 2. Ipinakita ni Lokes a Babay ang pagsunod sa tradisyon sa pamamagitan ng hindi pag-imik kahit alam niyang niloko siya ng kaninyang asawa. Makikita rin natin na mas makapangyarihan ang lalaki kaysa babae. 3. Ipinapakita na sa isang relasyon, nasa lalaki ang kontrol at makapangyarihan at may karapatan sa pagdedisyon. Ang lalaki lang ang dapat masunod.	Pagsasanay B 1. Batay sa mga pahayag ni Lokes a Babay ang mahihinuhanang kalagayan ng mga kababaihan sa lipunan ng Meranao ay may kakayahang ang mga babae ng ipagtanggol ang sarili. 2. Sa pahayag na ito ni Lokes a Mama, nahihinuhanang ang hanap-buhay nilang mag-asawa ay pangangaso o paghuhuli ng hayop.

Isaisip PAGSASANAY A 1. kuwentong-bayan 2. nagpaliipat-lipat 3. salinlahi 4. bibig 5. aral	PAGSASANAY B haka-haka, opinyon, kalabasan, prediksyon, pagpapakahulugan at iba pa	PAGSASANAY C 1. Walang hiya, makapal ang apog at iba pa. 2. Nagtitimpi mapagpakumbaba at iba pa.

Sanggunian

Asignatura sa Filipino, 2017. Maikling Kuwento: Ang Munting Ibon-
Kuwentong-Bayan ng mga Meranao. [Retrieved Online]
<http://filipinoforfilipinos.blogspot.com/2017/01/ang-munting-ibon-maikling-kwento-ng.html>

Husband and Wife (Vector) [Retrieved Online]
https://i.dlpng.com/static/png/6397056_preview.png

Julian et.al. Pinagymang Pluma *Ang Bagong Edisyon Baitang 7*. Kuwentong-Bayan: Ang Munting Ibon. Pahina 6-18

Kagawaran ng Edukasyon. Filipino II. Talasalitaan. Pahina 48-49

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph